

Sveučilište u Zagrebu
Pravni fakultet
Studijski centar socijalnog rada

„Sve što možemo“

Autori:

Studijski centar socijalnog rada

Gabrijela Bušić, Katarina Ljeljak, Ivana Omelić

Mentori: Branka Sladović Franz, Vanja Branica

Zagreb, 2023.

Ovaj rad izrađen je u sklopu Studijskog centra socijalnog rada, Dječjeg doma Zagreb i Caritasu Zagrebačke nadbiskupije pod vodstvom prof. dr. sc. Branke Sladović Franz i izv. prof. dr. sc. Vanje Branice i predan je na natječaj za dodjelu Rektorove nagrade u akademskoj godini 2022./2023.

Sadržaj rada

Uvod.....	1
Opći i specifični ciljevi rada	2
Plan rada.....	4
Rezultati	13
Rasprava.....	14
Zaključak.....	15
Zahvale.....	17
Popis literature	20
Sažetak	22
Summary	22

Uvod

Interdisciplinarni projekt „Sve što možemo“

Studenti socijalnog rada okupljeni u Društvu studenata socijalnog rada nastavljaju suradnju s drugim sastavnicama s ciljem razvoja društveno angažiranih projekata od kojih korist imaju i sami studenti, Sveučilište i lokalna zajednica. Kroz prikazani projekt nastavlja se kvalitetna suradnja s Akademijom likovnih umjetnosti te se suradnja širi uključivanjem Kineziološkog fakulteta. Smatramo da je predloženi projekt kvalitetno osmišljen i relevantan te se njime ostvaruje dobrobit na nekoliko razina koji su važni za naše Sveučilište. Na razini aktivnosti studenata, ostvaruje se u prvom redu društvena participacija studenata, svijest o potrebi društveno angažiranog djelovanja i aktivnog uključivanja u rad sa socijalno izoliranim skupinama kao što su djeca u alternativnoj skrbi, koja su u fokusu predloženog projekta. Upravo kroz radionice s djecom studenti socijalnog rada, kineziologije i likovne umjetnosti imaju priliku iskusiti praktičan rad i primijeniti vještine neposredne komunikacije s djecom i time kroz volontiranje razvijati kompetencije potrebne za profesionalan rad. Na drugoj razini, ovim se projektom već za vrijeme studija potiče interdisciplinarna suradnja koja je nužna u području socijalne isključenosti i rada s djecom u alternativnoj skrbi. Na trećoj razini provedba sportskih i likovnih radionica te čitanje priča, djeci koja žive u alternativnoj skrbi, pruža mogućnost razvoja novih vještina, doprinosi organiziranom slobodnom vremenu te time utječe na kvalitetu života i socijalno uključivanje. Stoga smatramo da je predloženi projekt vrijedan za naše Sveučilište i da treba biti prepoznat kao kvalitetan doprinos razvoju studenata, njihove međusobne suradnje i njihovog aktivnog društvenog angažmana kojim utječu na kvalitetu života djece u alternativnoj skrbi i njihovo socijalno uključivanje.

prof.dr.sc. Branka Sladović Franz

izv.prof.dr.sc. Vanja Branica

Projekt „Sve što možemo“ osmislile su studentice Katarina Ljeljak, Ivana Omelić i Gabrijele Bušić, a provodi se sa svrhom organiziranja sportskih i kreativnih radionica te interaktivnog čitanja priča za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještene u Domovima za Djecu na području Grada Zagreba i Caritasu Zagrebačke nadbiskupije. U projekt su uključene tri podružnice Doma za djecu Zagreb – podružnica Laduč, podružnica A.G. Matoš i sjedište

Nazorova te Kuća svetog Franje Caritasa Zagrebačke nadbiskupije. Svjesni važnosti sporta i kreativnog izražavanja na cjelokupan rast i razvoj djece, a ponajviše vodeći se načelom prava djece na igru i strukturirano slobodno vrijeme, nastoji se omogućiti djeci kontinuirani razvoj znanja i vještina kako bi mogli sami unositi zdrave navike u život te si organizirati kvalitetno ispunjeno slobodno vrijeme, a sve kroz zabavu i druženje primjereno kronološkoj dobi djece. Djeca imaju pravo na igru, rekreaciju, učenje i aktivnosti kojima se potiče njihov cjelokupan razvoj i mehanizmi potrebni za preživljavanje (Mrnjauš, 2014.). Upravo i sama Konvencija o pravima djeteta u 31. članku opisuje pravo djeteta na slobodno vrijeme od obaveza te na jednaku mogućnost pristupanja rekreacijskim i umjetničkim aktivnostima (Rončević, Rešček Ramljak, Spajić-Vrkaš, 2007.). Također, interaktivno čitanje priča s djecom prije počinka temeljeno je na spoznaji da je čitanje važan segment djetetova života kojim se potiču njihove kognitivne i verbalne sposobnosti te se istim nastoji potaknuti njihove sposobnosti i potencijale te stvoriti čvrstu podlogu kako bi im čitanje postalo sastavni dio života od njihove najranije razvojne dobi. Projekt se ove godine povodi premijerno s odazivom velikog broja volontera sa različitih fakulteta sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, konkretno Akademija likovnih umjetnosti, Kineziološki fakultet i Studijski centar socijalnog rada, te ima potencijala provoditi se u sve većem odazivu volontera i sudionika u nadolazećim godinama. Posebno se ponosno ističe suradnja studenata navedenih fakulteta u strukturiranju, organiziranju i provođenju svake pojedine radionice i aktivnosti.

Opći i specifični ciljevi rada

Opći cilj rada je osigurati korisnicima strukturirano ispunjenje slobodnog vremena sudjelovanjem u besplatnim sportskim i kreativnim radionicama te interaktivnim čitalačkim aktivnostima. Ovaj projekt vođen je idejom kako korisnici nemaju dovoljno sredstava i mogućnosti kako bi si mogli priuštiti sudjelovanje u različitim sportskim, kreativnim i čitalačkim aktivnostima te time potaknuti vlastiti razvoj znanja i vještina.

Specifični ciljevi projekta su razvoj motoričkih sposobnosti i kognitivni razvoj. Razvoj sposobnosti da sudjeluju u rješavanju i izvođenju motoričkih zadataka izrazito je bitan kako bi osoba živjela samostalan, zdrav i kvalitetan život. Sportska aktivnost preventivno suzbija nastanak bolesti na način da omogućava organizmu da stekne otpornost (de Privitellio i sur., 2007.). Fizička aktivnost razvija djetetovu samostalnost, dijete kroz sport uči kako prebroditi tremu od javnosti i strah od mogućeg neuspjeha. Ako je riječ o timskom sportu, dijete razvija

socijalne vještine jer je primorano surađivati s ostatkom ekipe kako bi postigli zajednički cilj (Krstin, 2018.). Poticanjem razvoja kreativnog izražavanja, kritičkog razmišljanja i mašte djeca od rane životne dobi razvijaju svoje kognitivne sposobnosti što je posebno važno za skupinu korisnika koja se nalazi u Domovima za djecu. Kreativnost i inteligencija su povezane, Gardner (1998) smatra da je kreativnost dio inteligencije, a samu inteligenciju dijeli na 9 različitih specificiranih područja (Gardner, 1998; prema Kunac, 2015.). Sljedeći specifičan cilj je poticanje zdravih životnih navika. Uspostavljanje navika dobrog sna, redovite pravilne tjelesne aktivnosti, svakodnevnim čitanjem i strukturiranjem slobodnog vremena kroz kreativne rukotvorine u što ranijoj razvojnoj dobi djece osnovni je temelj za zadržavanje zdravih navika u odrasloj dobi. Zdrave navike temelj su funkcionalnog, zdravog i poželjnog načina života. Navike, neovisno jesu li zdrave ili nezdrave, stječu se u najranijoj dobi te je lako moguće da ostanu prisutne tijekom cijeloga života. Upravo je to razlog zašto je bitno na vrijeme intervenirati i pomoći djeci da steknu zdrave životne navike. Današnje prepreke u postizanju zdravih navika kod djece su boravak u zatvorenim prostorijama, nedovoljno sna, loša kvaliteta prehrane, aktivnosti koje preferiraju sjedenje (Sobko i sur., 2016.). Specifičan cilj projekta također je i integriranje čitanja u svakodnevnu rutinu te poticanje navike čitanja. Učestalim čitanjem i kvalitetno provedenim vremenom za vrijeme čitanja razvijaju se pozitivne asocijacije i ljubav prema knjigama i čitanju. Kontinuiranim dodirima s čitanjem, korisnici će, nakon završetka projekta, češće samostalno odabrati čitanje kao aktivnost za ispunjenje slobodnog vremena te time razvijati verbalne sposobnosti i povećati vlastiti vokabular. Čitanje djetetu pomaže da stekne dužu koncentraciju, da proširi vokabular i vlastite vidike te da razvije osjećaj pripadnosti (Šauperl, 2017.). Sljedeći specifičan cilj projekta jest podizanje samopouzdanja. Pozitivna povratna informacija na dječji kreativni rad podiže razinu samopouzdanja, kao i uspjeh u pronalasku vlastitog načina izražavanja i objašnjavanja svog rada drugima, što se povezuje i na suzbijanje straha od neuspjeha. Somolanji i Bognar u svom izvornom znanstvenom članku navode kako radionice koje se baziraju na poticanju kreativnosti promoviraju različite osnovne postavke, poput stimuliranja perceptivnih sposobnosti, jačanja znatiželje i instinkata, surađivanja s drugima, fleksibilnosti mišljenja te, među ostalim, i samo jačanje samopouzdanja (Somolanji i Bognar, 2008.). Sportom se uči timski rad gdje svako pridonosi vlastitim individualnim sposobnostima, a gdje pobjeda nije jedini smisao. Djecu se uči kako se adekvatno i primjereno nositi s porazom te se time može podići samopoštovanje. Specifičan cilj je razvoj kritičkog razmišljanja. Za kritičko razmišljanje potrebno je samostalno mišljenje koje se traži u sportskim aktivnostima, kao i u kreativnim radionicama. Procjenjivanje koji će potez u sportskoj igri biti koristan zahtijeva prosuđivanje i time kritičko

razmišljanje. Odabir na koji način će se pojedinac kreativno izraziti također zahtijeva isprobavanje različitih mogućih ideja što potiče razvoj kritičkog mišljenja. Posljednji specifičan cilj projekta je povezivanje studenata naizgled nepovezanih struka kroz osmišljavanje i strukturiranje svake pojedinačne kreativne i sportske radionice. Svjesni da je za pravilan cjelokupan rast i razvoj djece potreban interdisciplinarni rad više stručnjaka, potrebno je poticati povezivanje mnoštva struka koje imaju utjecaj na život i razvoj djece. Razvijanjem povezanosti i zajedničkog rada te razmjene iskustva na akademskoj razini stvaraju se čvrsti i umreženi temelji za razvoj interdisciplinarnosti struka jednog dana kada studenti postanu stručnjaci.

Plan rada

Projekt je organiziran u tri sastavnice; kao provođenje sportskih aktivnosti, kreativnih radionica i interaktivnog čitanja priča s djecom prije poćinka. Sociološke teorije djecu vide kao društvene aktere koji direktno utjeću na svoju društvenu okolinu, kao što i društvena okolina utjeće na njih stoga je važno aktivno ih uključiti i čuti njihov glas (Vujićić, Miketek, 2014.), stoga su, prije provođenja sportskih i kreativnih radionica, voditeljice projekta sa članovima iz Društva studenata socijalnog rada, obišle podružnice Doma za djecu Zagreb - Laduč i A. G. Matoš. Provele su uvodni susret upoznavanja s djecom, dogovora grupnih pravila tijekom radionica i prikupljale su podatke o afinitetima djece za pojedine sportove i likovne tehnike. Sa Dječjim domom Zagreb i Caritasom Zagrebačke nadbiskupije sklopljen je Ugovor o suradnji tijekom trajanja projekta te je s volonterima kineziologije, likovne umjetnosti i socijalnog rada također sklopljen Ugovor o volontiranju.

Sportske aktivnosti organizirane su i strukturirane u suradnji studenata Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i studenata Studijskog centra socijalnog rada Sveučilišta u Zagrebu, odnosno članova Društva studenata socijalnog rada. Tijekom projekta provodi se ukupno dvadeset (20) sportskih radionica s osam (8) pojedinačnih radionica i odabranih sportova. Sportske radionice provode se svake nedjelje u mjesecu u Dječjem domu Laduč, Dječjem domu A. G. Matoš te Kući sv. Franje Caritasa Zagrebačke nadbiskupije. Odabrani sportovi koji se provode na radionicama su nogomet, rukomet, atletika, ritmička gimnastika, odbojka i košarka. Svaka pojedina radionica strukturirana je kao mala škola sporta, odnosno sastoji se od uvodnog zagrijavanja, zatim slijedi učenje pravilnog izvođenja razgibavanja cijelog tijela, posebno s

naglaskom dijelova tijela koji će se najviše aktivirati tijekom određene radionice. Nadalje slijede fizičke aktivnosti zabavnog sadržaja primjerene kronološkoj dobi djece, a nakon toga uče se osnovne tehnike odabranih sportova, potom se naučene prakticiraju u završnoj aktivnosti odabranog sporta. Za kraj provodi se učenje pravilnog izvođenja istezanja nakon fizičke aktivnosti. Tijekom provođenja radionica, prakticiraju se vježbe kojima se unapređuju motoričke sposobnosti djece, provjerava se i vježba koordinacija i ravnoteža te se kontinuirano radi na disciplini i pozitivnom sportskom ponašanju. Svaki susret završava usmenom evaluacijom s djecom o radionici, prikupljaju se podaci o tome što im se svidjelo, a što ne treba li se posvetiti pažnja još nečemu. Usmena evaluacija također se provodi s odgojiteljima u Domovima o cjelokupnom susretu, prikupljaju se podaci o prošloj radionici, odnosno dojmovima djece tijekom proteklog tjedna od posljednjeg susreta te se u dogovoru s njima uvode nužne promjene ili pravila u radionicama. Sportsku opremu koja se koristi na radionicama u najvećem opsegu osigurava Kineziološki fakultet iz vlastite imovine te Društvo studenata socijalnog rada od financija dobivenih od strane Pravnog fakulteta.

Slika 1. Izvođenje sklekova

Slika 2. Izvođenje vježbe koordinacije i ravnoteže

Slika 3. Izvođenje odabranog sporta - košarka

Kreativne radionice osmišljene su u suradnji sa studentima Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, koji također sudjeluju u provođenju istih zajedno s članovima Društva studenata socijalnog rada te volonterima sa Studijskog centra socijalnog rada. Tijekom godine provodi se sveukupno dvadeset (20) kreativnih radionica s osam (8) razrađenih tema i tehnika rada za svaku pojedinu radionicu. Svaka osmišljena radionica provodi se u Dječjem domu A.G. Matoš, Dječjem domu Laduč, te u Kući svetog Franje Caritasa Zagrebačke nadbiskupije. Tijekom kreativnog rada, naglasak je također i na socijalnom aspektu, odnosno na razgovoru o različitim temama koje su djeci korisne i istovremeno zabavne. Primjer povezivanja kreativnog izražavanja i razgovora o nekoj važnoj temi možemo prikazati na primjeru radionice “Kolaža hrabrosti”. Na toj radionici razgovara se o temi hrabrosti, njezinoj važnosti, motivima koje povezujemo s hrabrošću, načinima na koji možemo postati hrabriji i slično. Tijekom razgovora djeca su potaknuta tražiti različite motive iz časopisa koji ih asociraju na hrabrost nakon čega spajanjem odabranih motiva izrađuju svoju medalju hrabrosti. Na kraju svake radionice provodi se usmena evaluacija procesa, nakon čega se provede kratak razgovor o provedenoj radionici s nadležnim odgajateljima. Materijali koji se koriste za kreativne radionice su papiri, časopisi, vodene boje, tempere, škarice, ljepilo, flomasteri, bojice, pastele, glina i drugo, a financirani su od strane Pravnog fakulteta.

Slika 4. Izrada kreativnih radova - tehnika vodenih boja

Slika 5. Izrada kreativnih radova - tehnika crtanja

Slika 6. Izrada kreativnih radova - tehnika kolaža

Slika 7. Izrada kreativnih radova - tehnika tempera

Interaktivno čitanje priča s djecom prije počinka provodi se u Dječjem domu Nazonova. Studenti članovi Društva studenata socijalnog rada odlaze dva puta tjedno u večernjim satima djeci čitati priče te razgovarati o njima. Prije odlaska u Dom u Nazonovoj studenti koji su se prijavili za aktivnost teta pričalica prošli su edukaciju u Udruzi Heureka gdje su ih podučili o tehnikama čitanja, pravilnom izgovoru i ponašanju tijekom čitanja te primjerenim gestikulacijama. Na svaki susret čitanja odlazi četiri studenata članova Društva studenata socijalnog rada i volontera sa Studijskog centra socijalnog rada. Materijali potrebni za provedbu interaktivnog čitanja su dječje knjige i slikovnice primjerenog sadržaja kronološkoj dobi djece koje studenti uzimaju prije svakog susreta, a navedeni su financirani od strane Pravnog fakulteta te donacijama izdavačkih kuća Hoću knjigu i privatnim donacijama građana i studenata.

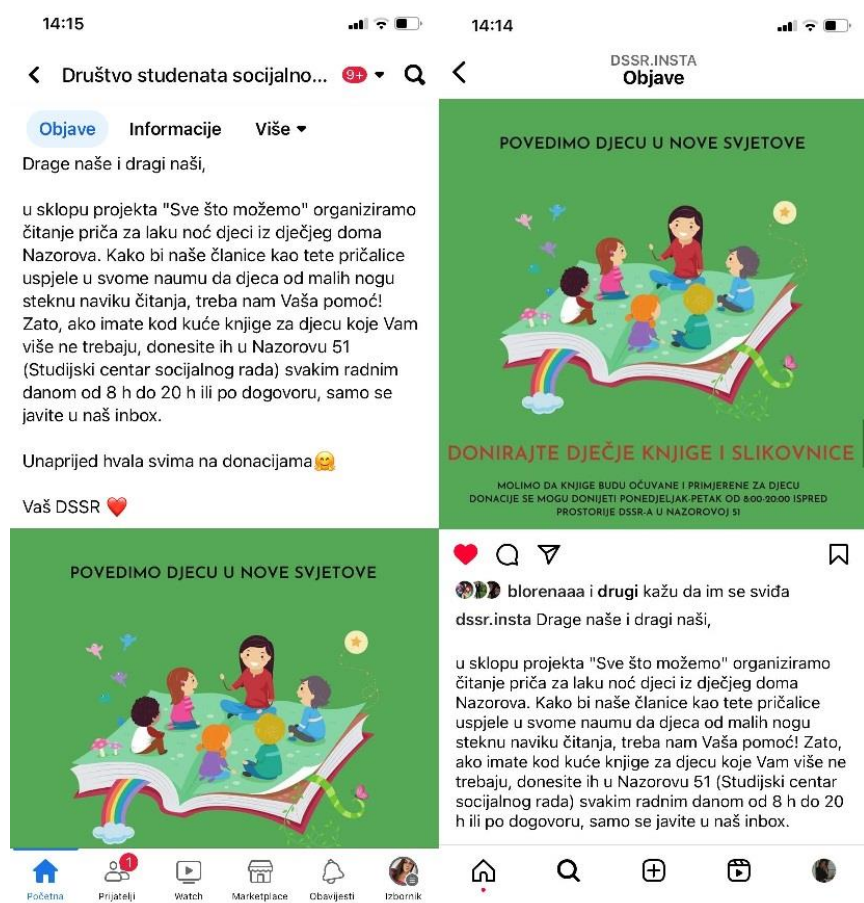
Slika 8. Donacija knjiga za djecu za čitanje prije počinka

Tijekom provedbe projekta s mentoricama, prof. dr. sc. Brankom Sladović - Franz i izv. prof. dr. sc. Vanjom Branicom, dogovoreno je kontinuirano provođenje supervizije za studente socijalnog rada koja će se održati u tri susreta tijekom travnja, svibnja i lipnja, odnosno svakih mjesec dana. Supervizija je važan segment za stručnjake u području socijalnog rada i valja ju primjenjivati već u akademskoj zajednici, „ona je naj snažnije oružje za smanjivanje profesionalnog stresa i osjećaja profesionalne osamljenosti, najpoticajnije okruženje za učenje novih vještina i promišljanje pristupa u radu“ (Ajduković, Potočki, Sladović, 1999., str. 29.). Supervizije su organizirane kako bi se pružila podrška i pomoć studentima da se nose s izazovnim situacijama tijekom provođenja radionica u Dječjim domovima kao i da uče na temelju svog iskustva i time unapređuju vlastite kompetencije.

Na kraju samog projekta, organizira se veliki susret pod nazivom “Dani otvorenih aktivnosti” na kojem će zajedno sudjelovati djeca iz svih podružnica Dječjeg doma Zagreb uključenih u radionice te iz Kuće svetog Franje Caritasa Zagrebačke nadbiskupije. Dani otvorenih aktivnosti organizirani su na način da se istovremeno provode sportske aktivnosti i sportska natjecanja, kreativne aktivnosti i izrada rukotvorina te interaktivno čitanje priča s dramsko - pedagoškim elementima. “Dani otvorenih aktivnosti” osmišljeni su kao zaokruživanje projekta i promocija istog te omogućavanje djeci međusobno povezivanje i pokazivanje naučenog te zabavu i igru. Susret bi se provodio u rujnu 2023. godine na lokaciji jedne od podružnica Dječjeg doma

Zagreb, a sredstva za organizaciju osigurala bi se na Natječajima za donacije i sponzorstva velikih korporacija.

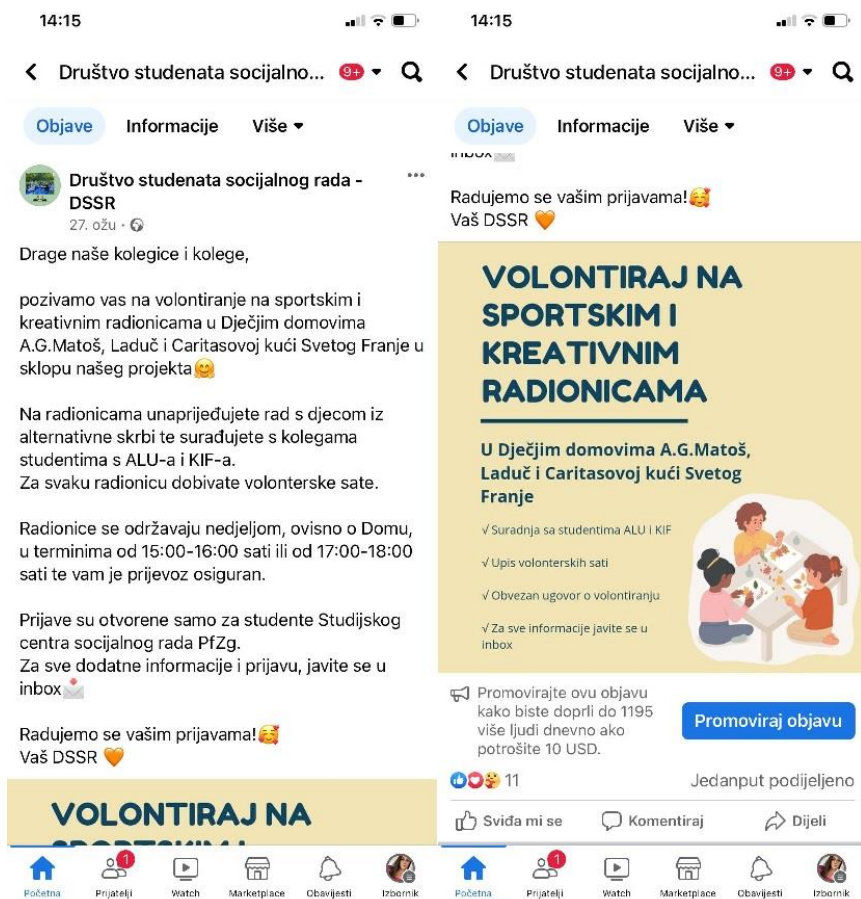
Cijeli projekt oglašavao se na mrežnim stranicama Društva studenata socijalnog rada, konkretno društvenim aplikacijama Instagram i Facebook u svrhu prikupljanja donacija i pozivanja volontera.

Slika 9. Facebook i Instagram objava za prikupljanje donacija knjiga

Slika 10. Instagram objava poziva za volontiranje

Slika 11. Facebook objava poziva za volontiranje

Rezultati

Kao primarni rezultat ovog projekta možemo istaknuti njegovu ulogu u pružanju kvalitetno ispunjenog i strukturiranog slobodnog vremena djece u Dječjim domovima. Kontinuirano provođenje radionica svakog vikenda u razdoblju od četiri mjeseca rezultira razvojem dječjeg kritičkog razmišljanja, kreativnog izražavanja te motoričkih sposobnosti. Tijekom provedbe sportskih aktivnosti provode se vježbe za koordinaciju, ravnotežu i dječju motoriku, stoga je očekivani rezultat razvijanje i poboljšanje istih kod djece. Tijekom učenja raznih kreativnih tehnika, osnovnih elemenata različitih sportova, pravilnog izvođenja svakodnevne tjele vježbe i kontinuiranog čitanja s djecom već je sada vidljivo kako korisnici s kojima se aktivnosti provode iste koriste i tijekom tjedna, a ne samo u vrijeme radionica. Navedene informacije dobivene su tijekom usmene evaluacije s odgajateljima u Dječjim domovima. Razvojem novih znanja i vještina te usavršavanjem sposobnosti koje kod korisnika već postoje očekuje se veće

participiranje u različitim aktivnostima, suzbijanje straha od neuspjeha te pozitivnija slika o sebi čime se sveukupno podiže samopouzdanje kod korisnika. Kao jedan od rezultata neizbježno je spomenuti povezivanje i suradnju studenata različitih struka. Kroz zajedničko osmišljavanje i provođenje radionica studenti su dobili priliku povezati se s drugim studentima te kroz rasprave, različita dosadašnja iskustva i ideje, zajednička promišljanja, evaluacije i osvrte postići svojevrsnu međufakultetsku suradnju i stvoriti podlogu za buduću interdisciplinarnu suradnju kao stručnjaci jednog dana. Također je važno napomenuti kako su studenti i volonteri sudjelovanjem u radionicama i aktivnostima dobili priliku za stjecanje iskustva u praksi za ono što su učili u teoriji na raznim kolegijima tijekom studiranja. Stjecanje praktičnog iskustva volontiranjem tijekom studija potiče razvoj znanja o struci što koristi u budućem profesionalnom radu.

Rasprava

Jedan od glavnih zadataka studenata socijalnog rada je upoznavanje sa zajednicom i prepoznavanje potreba zajednice u kojoj djeluju. Socijalni rad u zajednici je poseban pristup u sagledavanju socijalnih problema, odnosno uključivanja socijalnih radnika u djelovanje na svim društvenim razinama u svrhu oblikovanja zdrave i sigurne okoline, otvaranje partnerstvima i poticanje socijalne pravde, jednakosti i uključivanja u društvo (Buljevac, Miljenović, 2010.). Kroz projekt se željelo odgovoriti na potrebe zajednice, konkretno Dječjih domova za strukturiranim i kvalitetno organiziranim slobodnim vremenom za djecu koje će ujedno biti zabavno, edukativno i korisno. Također, svjesni da bi se u odgojnim ustanovama, posebno Domovima za djecu, trebali razvijati multidisciplinski timovi kao što je to uobičajeno u zapadnim zemljama (Vejmelka, Sabolić, 2015.), željelo se pružiti studentima stjecanje praktičnih vještina u radu s djecom koja odrastaju u Dječjim domovima te stjecanje vještina djelovanja u interdisciplinarnom timu i suradnje tijekom provođenja i organiziranja određenih akcija. Projekt je u samom startu osmišljen na način da svaka struka koja u njemu sudjeluje da najbolje od sebe odnosno da svatko ima priliku unutar svog područja znanja pružiti doprinos. S time na umu, studenti kineziologije osmislili su svaku pojedinačnu radionicu za djecu vodeći računa o kronološkoj dobi djece i njihovim motoričkim i razvojnim sposobnostima, što je svakako izazovno obzirom na različitu dobnu strukturu u Dječjim domovima. Studenti likovnih umjetnosti imali su zadatak osmisliti svaku pojedinačnu kreativnu radionicu vodeći računa o

dobnoj i razvojnoj strukturi djece te načinu povezivanja likovne tehnike i izrade rukotvorina s temama koje su važne za kritičko i kreativno razmišljanje djece. Studenti socijalnog rada kroz projekt imali su priliku upoznati rad u Dječjim domovima te potrebe istog, a kroz samo provođenje radionica prakticirali su naučeno znanje iz područja grupnog rada i rada s djecom koja odrastaju unutar institucionalne skrbi. Važno je poticati oblike aktivizma mladih u zajednici i društvu, posebno mladih u akademskoj zajednici kako bi postali svjesni koliko i kako mogu doprinijeti te osobno rasti i razvijati građansku odgovornost kroz uključivanje, a ponajviše kakav primjer daju mladima i vršnjacima oko sebe (Diković, Drenjančević, 2019.).

Zaključak

Studentima socijalnog rada područje alternativne skrbi, konkretno rad u Domovima za djecu, jedno je od glavnih područja u kojima će ostvariti svoju profesionalnu ulogu kao stručnjaci. Projekt je vođen dosadašnjim iskustvima i standardima u struci socijalnog rada, a oni su određeni kao *“težnja uključivanju praktičara i korisnika usluga u planiranje i izvođenje programa te ostvarivanju partnerstva između obrazovnih institucija, socijalnih službi i korisnika usluga”* (Alphonse, Purnima i Moffatt, 2008. prema; Urbanc, Buljevac, Vejmelka, 2016., str. 6). Tijekom provođenja projekta dobili su ono što im je prijeko potrebno, odlazak u zajednicu i direktan rad s korisnicima te uvid u istinski rad u praksi o kojem pretežito samo slušaju tijekom predavanja na fakultetu. Sudjelovanjem u projektu studenti su dobili najvrjednije iskustvo, implementiranje stečenog znanja u životne situacije koje nisu uvijek jednostavne i crno – bijele odnosno primjenu naučenog praktičnim radom te nadograđivanje vlastitih kompetencija, znanja i vještina. Jedan od primjera navedenog jest upravo struktura korisnika koja se nalazi u Domovima za djecu, to jest djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi koja iza sebe imaju različite životne situacije, iskustva i sredine iz kojih dolaze te u radu s njima, zbog dobne osjetljivosti, dolazi do izazovnih situacija u kojima je potrebno ponekad improvizirati i razviti sposobnost prilagođavanja situaciji. Studenti Kineziološkog fakulteta i Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, tijekom formalnog obrazovanja pripremaju se na rad s djecom, ali im nedostaje upravo praktičnog implementiranja znanja. Tijekom suradnje na projektu, dobili su iskustvo rada u Domovima za djecu i naučili nešto o sustavu u kojem će jednog dana možda djelovati. Pitanje koje se otvorilo jest upravo poticanje razvoja njihovih struka za rad s djecom koja odrastaju u Dječjim domovima i područje rada o

kojem znaju vrlo malo ili gotovo ništa. Smatra se da je suradnja na projektu otvorila novu problematiku stručnog rada kineziologa i umjetnika u području rada s djecom, a koje se ne odnosi isključivo na osnovno i srednjoškolsko obrazovanje i izvanškolske aktivnosti prema financijskim prilikama obitelji, već i na područje rada s djecom kojima je potrebna specifična prilagodba. Važno je nastaviti razvijati i provoditi ovaj projekt, kao i mnoge druge projekte sličnog usmjerenja i sadržaja zbog velike potrebe djece u Domovima za strukturiranim i kvalitetno ispunjenim slobodnim vremenom koje nisu uvijek u mogućnosti dobiti od sustava koji se suočava s problemima podkapacitiranosti kadrovske osoblja. Također, prema istraživanjima, vidljivo je kako je socijalna podrška u Domovima za djecu orijentirana na odgajatelje i ostalu djecu u domskom smještaju, stoga je potrebno, kroz projekte ovakvog sadržaja, pružiti djeci socijalnu podršku koja nije dio domskih resursa nego dolazi iz zajednice (Kregar, 2004.). Može se zaključiti da se ovim projektom pomoglo cjelokupnom rastu i razvoju djece u Domovima posebno u pogledu uvođenja zdravih životnih navika i razvoju prihvatljivih oblika društvenog ponašanja. Korisnicima bez dovoljnih financijskih kapaciteta pružila se mogućnost jednakog participiranja u društvu i razvoj individualnih sposobnosti kao i ostalim dionicima društva čije obitelji imaju financijski kapacitet to im omogućiti uključivanjem u razne izvanškolske i izvan kurikulumne aktivnosti.

Zahvale

Mentorima: Branka Sladović Franz i Vanja Branica

Studijskom centru socijalnog rada

Pravnom fakultetu

Studentskoj udruzi Društvo studenata socijalnog rada

Akademiji likovnih umjetnosti

Kineziološkom fakultetu

Udruzi Heureka

Donatorima: Hoću knjigu, fizičke osobe koje su pridonijele doniranjem knjiga i likovnog materijala

Volonterima:

Studentska udruga Društvo studenata socijalnog rada

Katarina Ljeljak - 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Ivana Omelić - 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Gabrijela Bušić - 2. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Petra Romac - 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Ana Krošl - 3. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Anja Babić - 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Barbara Lisak – 1. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Doris Kudumija - 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Kristina Dragičević – 1. godina diplomskog studija, Socijalni rad

Karmela Kurtić – 3. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Leona Zavrtnik – 2. Godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Nika Kovač - 1. godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Sanja Marjanović - 1. godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Petra Marević - 1. godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Antonija Gabrić - 2. godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Kristina Zora Čuljak – 2. godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Matea Rajić – 1. godina diplomskog studija, socijalni rad

Petra Zorica - 1. godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Vanja Krmpotić – 1. godina preddiplomskog studija, socijalni rad

Akademija likovnih umjetnosti

Luka Pacek - 1. godina diplomskog studija - kiparstvo

Sara Kurdić Smerke – 1. godina diplomskog studija, nastavnički odsjek

Lea Krmpotić – 1. godina diplomskog studija, nastavnički odsjek

Astrid Jakšić - 1. godina diplomskog studija, nastavnički odsjek

Lea Plašćar - 1. godina diplomskog studija, nastavnički odsjek

Kineziološki fakultet

Mislav Lulić - 2. godina diplomskog studija, kineziologija

Fran Baličević - 3. godina preddiplomskog studija, kineziologija

Fran Vukomanović – 1. Godina preddiplomskog studija, kondicijska priprema sportaša

Iva Duvnjak - 1. godina preddiplomskog studija, kineziologija

Josipa Habjan - 1. godina preddiplomskog studija, kineziologija

Sara Mia Carević - 1. godina preddiplomskog studija, kineziologija

Studijski centar socijalnog rada

Angela Markov - 1. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Antonija Kurevija – 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Josipa Markić - 1. godina diplomskog studija, Socijalna politika

Kristina Saliu - 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Lea Romek – 2. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Nola Miličević - 2. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Patricija Sastić - 4. godina preddiplomskog studija, Socijalni rad

Popis literature

1. Ajduković, M., Potočki, Ž. i Sladović, B. (1999). Supervizija u hrvatskoj: preliminarno ispitivanje stavova i očekivanja socijalnih radnika. *Ljetopis socijalnog rada*, 6 (1), 29-38. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/198546>
2. Buljevac, M. i Miljenović, A. (2010). Prikaz skupa- IV. SIMPOZIJ SOCIJALNIH RADNIKA: »SOCIJALNI RAD U ZAJEDNICI«. *Ljetopis socijalnog rada*, 17 (1), 155-157. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/52518>
3. Mrnjaus, K. (2014). Pravo djeteta na igru. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*. 16 (1), str. 217-233. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/117842>
4. de Privitellio, S., Caput-Jogunica, R., Gulan, G., & Boschi, V. (2007). Utjecaj sportskog programa na promjene motoričkih sposobnosti predškolaca. *Medicina Fluminensis: Medicina Fluminensis*, 43(3), 204-209.
5. Diković, M. i Drenjančević, T. (2019). Aktivnosti mladih u društvenoj zajednici – mišljenje studenata (budućih učitelja i nastavnika). *Život i škola, LXV* (1-2), 87-98. Preuzeto s <https://doi.org/10.32903/zs.65.1-2.6>
6. Kregar, K. (2004). Socijalna podrška djece smještene u dječjim domovima i udomiteljskim obiteljima u republici hrvatskoj. *Ljetopis socijalnog rada*, 11 (2), 229-248. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/3389>
7. Krstin, D. (2018). Sportske aktivnosti kao pomoć u socijalizaciji djece. *Ljetopis socijalnog rada*, 25(3), 481-487.
8. Kunac, S. (2015). Kreativnost i pedagogija. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, 156(4), 423-446.
9. Rončević, I., Rešček Ramljak, S., & Spajić-Vrkaš, V. (2007). *Konvencija o pravima djeteta: Konvencija o pravima djeteta : usvojena na 44. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, 20. studenoga 1989. godine (rezolucija br. 44/25); stupila na snagu 2. rujna 1990. godine*. Zagreb: Pravobranitelj za djecu.

10. Sobko, T., Tse, M., & Kaplan, M. (2016). A randomized controlled trial for families with preschool children-promoting healthy eating and active playtime by connecting to nature. *BMC Public Health*, 16(1), 1-11.
11. Somolanji, I. i Bognar, L. (2008). Kreativnost u osnovnoškolskim uvjetima. *Život i škola*, LIV (19), 87-94. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/24067>
12. Šauperl, L. (2007). Čitanje djeci rane dobi. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 13(48), 22-23.
13. Urbanc, K., Buljevac, M. i Vejmelka, L. (2016). Teorijski i iskustveni okviri za razvoj modela studentske terenske prakse u području socijalnih djelatnosti. *Ljetopis socijalnog rada*, 23 (1), 5-38. <https://doi.org/10.3935/ljsr.v23i1.102>
14. Vejmelka, L. i Sabolić, T. (2015). Potencijali domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi iz perspektive odgajatelja. *Kriminologija & socijalna integracija*, 23 (1), 72-98. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/148697>
15. Vujičić, L. i Miketek, M. (2014). Children's Perspective in Play: Documenting the Educational Process. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 16 (1), 143-159. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/117848>

Sažetak

Projekt „Sve što možemo“ osmislile su studentice Katarina Ljeljak, Ivana Omelić i Gabrijela Bušić, a provodi se sa svrhom organiziranja sportskih i kreativnih radionica te interaktivnog čitanja priča za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještene u Domovima za Djecu na području Grada Zagreba i Caritasu Zagrebačke nadbiskupije. U projekt su uključene tri podružnice Doma za djecu Zagreb – podružnica Laduč, podružnica A.G. Matoš i sjedište Nazorova te Kuća svetog Franje Caritasa Zagrebačke nadbiskupije. Posebnost projekta jest upravo u interdisciplinarnom radu i povezivanju struka studenata Studijskog centra socijalnog rada, Kineziološkog fakulteta i Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu tijekom planiranja i organiziranja radionica.

Ključne riječi: Sve što možemo, sportske i kreativne radionice, čitanje, povezivanje studenata, Dom za djecu

Summary

Project „Everything we can do“, designed by students Katarina Ljeljak, Ivana Omelić and Gabrijela Bušić, is implemented with the purpose of organizing sports and creative workshops and interactive reading of stories for children without adequate parental care located in Children's Homes in Grad Zagreb and in Caritas of Zagreb county. Three branches of the Zagreb Children's Home are included in the project - the Laduč branch, the A.G. Matoš branch and the headquarters Nazorova and the House of St. Franjo of Caritas of the Zagreb Archdiocese. The special feature of the project lies precisely in the interdisciplinary work and connecting professions of the students of the Study Center for Social Work, the Faculty of Kinesiology and the Academy of Fine Arts of the University of Zagreb during the planning and organization of the workshops.

Keywords: Everything we can do, sports and creative workshops, reading, connecting students, Children's home

MIŠLJENJE MENTORA

1. Podatci o radu:

Gabrijela Bušić, Katarina Ljeljak, Ivana Omelić

Studijski centar socijalnog rada

„Sve što možemo“

Područje društvenih znanosti, polje Socijalne djelatnosti

Područje društvenih znanosti, polje Kineziologija

Umjetničko područje, polje Likovna umjetnost

2. Podatci o mentoru:

prof.dr.sc. Branka Saldović Franz, redovita profesorica u trajnom zvanju

izv.prof.dr.sc. Vanja Branica, izvanredna profesorica

Područje društvenih znanosti, polje Socijalne djelatnosti, grana: teorija socijalnog rada

Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

3. Mišljenje mentora o tome ispunjava li rad sve kriterije izvrsnosti propisane člankom 14. Pravilnika o Dekanovoj nagradi i postupku predlaganja dodjele Rektorove nagrade:

Projekt ispunja uvjete i sve kriterije izvrsnosti propisane člankom 14.

4. Ocjena ispunjenosti svakog od kriterija izvrsnosti i obrazloženje:

a) jasno određenje teorijskog i/ili praktičnog problema rada i njegova važnost

Praktični problem koji se ovim projektom dotiče je organizirano slobodno vrijeme djece u alternativnoj skrbi koja se nalaze u socijalno isključenom položaju te nemaju isti pristup resursima i aktivnostima kao i djeca koje žive u svojim obiteljima. Poticanje djece na čitanje, bavljenje sportom i kreativno likovno stvaralaštvo potrebno je svoj

djeci, a tako i djeci koja žive u alternativnoj skrbi koja nerijetko imaju otežan pristup takvim sadržajima zbog nedostatka financijskih i drugih resursa što je pokazatelj njihove socijalne isključenosti. Ovim projektom se kroz studentski angažman direktno djeluje na organizaciju slobodnog vremena djece u alternativnoj skrbi i njihovim aktivnim sudjelovanjem potiče se razvoj kognitivnih, kreativnih i motoričkih potencijala te socijalnog uključivanja.

b) odgovarajuće određenje ciljeva istraživanja i hipoteze rada

Projekt ima jasne ciljeve i strukturirane, vremenski ograničene aktivnosti koji se provode u svrhu ostvarenja postavljenih ciljeva koji se tiču organizacije slobodnog vremena djece u alternativnoj skrbi i smanjenja njihove socijalne isključenosti te kognitivnog, motoričkog i kreativnog razvoja.

c) odgovarajuće korištenje znanstvenih metoda

Predloženim radionicama odgovara se na potrebe djece za kretanjem i sportom, kreativno izražavanje kroz likovni rad i na razvoj predčitalačkih vještina kroz čitanje priča. Međusobnom suradnjom studenta tri relevantna fakulteta (Studijskog centra socijalnog rada, Kineziološkog fakulteta i Fakulteta likovnih umjetnosti) na planiranju i provedbi radionica za djecu potiče se primjena stečenih znanja u praksi rada s djecom te se ostvaruje interdisciplinarna suradnja potrebna u području organizacije slobodnog vremena djece u alternativnoj skrbi.

d) odgovarajuća argumentacija

Predloženi projekt sadrži adekvatnu argumentaciju ciljeva projekta koji se odnose na nedostatak financijski resursa, nedostupnost sadržaja te potrebu za kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena kao faktora koji doprinosi smanjenja socijalne isključenosti, socijalizaciji, razvoju kognitivnih, motoričkih i čitalačkih vještina kod djece u alternativnoj skrbi. Navedene polazišne osnove projekta u skladu su s istraživačkim nalazima o potrebama djece u razvoju i životu djece u alternativnoj skrbi koja ukazuju na socijalnu isključenost djece i lošije akademsko postignuće. Uz to, istaknuta je interdisciplinarna suradnja koja je nužna u razvoju i provedbi planiranih aktivnosti kao i volontiranje studenata za koje se u istraživanjima provedenim kod nas pokazalo da doprinosi osjećaju kompetentnosti studenata za budući profesionalni rad.

e) relevantnost i obuhvatnost korištene literature i ostalih izvora informacija

Kolegice su u planiranju i pripremi projekta krenule od postojeće i kroz dosadašnja istraživanja utvrđene potrebe za organiziranim slobodnim vremenom djece u alternativnoj skrbi i predložene aktivnosti doprinose ostvarenje postavljenih ciljeva.

f) odgovarajuća strukturiranost rada i povezanost njegovih dijelova

Projekt je jasan, planirane aktivnosti su vremenski ograničene i moguće ih je provesti u predviđenom roku.

g) znanstveni doprinos rada

Doprinos ovog projekta je praktičan i tiče se organizacije slobodnog vremena djece u alternativnoj skrbi te poticanju njihovog kognitivnog, tjelesnog i kreativnog razvoja što doprinosi smanjenu socijalne isključenosti djece koja žive u alternativnoj skrbi. Projekt doprinosi i međusobnom umrežavanju studenata, razvijanju interdisciplinarnе suradnje i neposrednog praktičnog rada te komunikacije s djecom što će biti od koristi studentima u budućem profesionalnom životu. Također, projektom se senzibilizira studente na volontiranje sa djecom koja su socijalno isključena i kroz to na aktivnu participaciju u zajednici.

h) odgovarajuća preciznost i jasnoća izražavanja te odgovarajuće jezično i stilsko oblikovanje rada

Projekt je jasno napisan i razumljiv.

Potpis mentora

prof.dr.sc. Branka Sladović Franz

izv.prof.dr.sc. Vanja Branica